

Co je hoax?

Anglické slovo hoax [houks] v překladu označuje **nepravdivou zprávu, novinářskou kachnu, podvod, výmysl, žert či kanadský žertík.**

V počítačovém světě slovo hoax obvykle znamená **poplašnou zprávu**, která varuje před neexistujícím nebezpečím. Někdy je také označován jako **řetězový dopis**, protože obsahuje výzvu žádající jeho další rozesílání mezi přátele, případně na co největší množství dalších e-mailových adres. U hoaxu je velmi těžké rozeznat, zda je jeho obsah pravdivý. Informace v něm obsažené se zdají být uvěřitelné (např. infikované jehly v tramvaji, AIDS z kontaminovaných potravin, jedovatí pavouci v koupených palmách, vajíčko uvařené mobilním telefonem, jedovaté látky v nápojích a jídle apod.).

Čím vlastně hoax škodí?

1. Hoax vás obtěžuje a zaplňuje vaše e-mailové schránky.
2. Hoax vám nabízí nebezpečné rady.
3. Hoax o vás prozrazuje důvěrné informace (např. e-mail).
4. Hoax snižuje vaši důvěryhodnost.
5. Hoax poškozují konkrétní firmy (Coca Cola, Nestlé, Microsoft).
6. Hoax vyvolává paniku a strach.

Nikdy hoaxu nedůvěřujte, všechny informace si vždy ověřte!

Příklady hoaxu

Pozor na injekční jehly!

ČR (vír) - Dávejte pozor, na co si sedáte! Jde o zdraví i o život! Takové varování putuje po internetu. V textu jsou pak popsány případy, kdy se například návštěvníci kina při usednutí píchli o nastražené injekční stříkačky. Na jehle byl papír se vzka- zem: »Právě jsi byl nakažen virem HIV!« Tyto pří- pady se údajně staly v zahraničí i v Praze! Pisatelé v e-mailu tvrdí, že testované jehly opravdu obsaho- valy virus HIV nebo žloutenky.

Pozor na infikované injekční stříkačky v tramvajích!

Lidí	Stavená	nezdraví	v o.s
U Lidí - Půdová 12			
Stavená, 214-01			
Podobná: Martin			
Komunikace: 10/20/02, 08-01			
Charter: 90 g	17	90 g	
Maraschino: 100 g	44	90 g	
Sušiny: 14	90 g		
1.250 kg v 10.90 \$/kg	34	90 g	
Průmysl: 100 g	79	90 g	
Skupina: 01.0.791	89	90 g	
Asi: 100 g	89	90 g	
Sel: 1.000 g	89	90 g	
Čaj: 100 g	89	90 g	
T.A. (Sesera): 0.791	119	90 g	
Číslo: 627 00			
Pod: 627 00			
Dane: 1000 00			
9991: 992 00			
Sazba: 8% Brutto Netto			
8 198 100 20 627 00 527 30			
Dat: 04/20/2007 09:00:00			
Doc: 02 791 212 12-09H: 0K202079415			
Doc: 02 791 212 12-09H: 0K202079415			
0310 1002/71/06 06:10:04 12:06			

Lidí vás podvádí!

Nalezena kostra obra!

DALŠÍ NEBEZPEČNÉ JEVY

SMS Spoofing

SMS Spoofing [spúfin] označuje **zneužití internetu k odesílání falešných SMS zpráv**. Oběť na první pohled nepozná, že zpráva, která jí přišla na mobil, byla odeslána z internetu, protože v jejím mobilním telefonu vypadá stejně, jako zpráva odeslaná z mobilu. Útočník se tak může vydávat za jinou osobu. SMS Spoofing je v současnosti v ČR blokován všemi mobilními operátory. Poslední výskyt byl zaznamenán v roce 2005.

Phishing

Phishing [fišín] označuje **manipulativní postupy, které prostřednictvím zfalšovaných emailů či www stránek přimějí majitele bankovního účtu vyrazit své přístupové údaje k účtu**. Oběť obdrží e-mailovou zprávu, která ji nutí přihlásit se k bankovnímu účtu. Ve zprávě je uveden odkaz na přihlašovací stránku. Přihlašovací stránka je ale falešná. Pomocí údajů získaných z této stránky se může útočník připojit k bankovnímu účtu oběti, s nímž pak může nakládat jako jeho majitel (např. převést peníze na vlastní účet).

DŮLEŽITÁ ČÍSLA A WWW STRÁNKY

Internet Helpline – Linka bezpečí ONLINE

Bezplatná telefonická linka důvěry, kde mohou děti nebo dospělí ohlásit zneužívání dětí při komunikaci na internetu. Linka funguje 24 hodin denně a poskytuje plnou anonymitu.

Telefon: 116 111 či 800 155 555
E-mail: pomoc@linkabezpeci.cz
Chat Linky bezpečí: xchat.centrum.cz/lb/
Web: www.internethelpline.cz

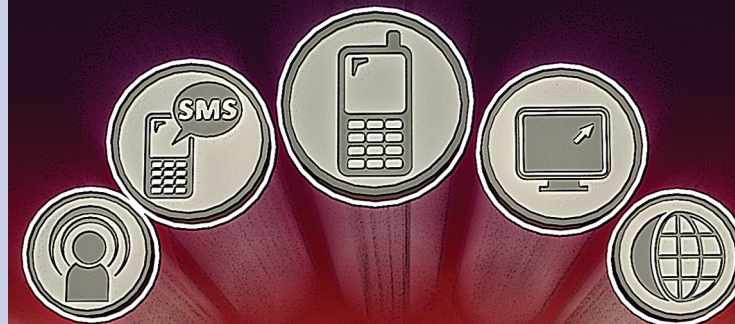
Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče

Krizová linka IPPP ČR

Krizová linka je určena zejména učitelům, kteří šikanu a další krizové situace řeší. Na linku se mohou obracet také žáci a rodiče. Pracovníci linky pomoc poskytnou nebo zprostředkují. Linka funguje denně od 8 do 18 hodin.

Telefon: 286 881 059
Mobil: 774 089 181

bezpečí

NEBEZPEČNÉ JEVY spojené s používáním internetu a mobilních telefonů

Projekt Bezpečný internet je realizován za finanční spoluúčasti státního rozpočtu pro oblast prevence kriminality a města Lipník nad Bečvou. Další informace o nebezpečných jevech naleznete na www.e-bezpeci.cz

Co je to kyberšikana?

Kyberšikana je **šikanování jiné osoby** (ubližování, ztrapňování, obtěžování, ohrožování, zastrašování apod.) s **využitím internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií.**

Jaké projevy označujeme termínem kyberšikana?

1. Zasilání urážlivých, zastrašujících, zesměšňujících nebo jinak ztrapňujících zpráv či pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype).
2. Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu.
3. Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (blogy a jiné www stránky).
4. Zneužívání cizího účtu (e-mailového, diskuzního apod.).
5. Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu.
6. Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo prozváněním.
7. A další.

Případy kyberšikany

Oběť: Ghyslain Raza (14 let, Kanada)

Ghyslain natočil sám sebe při předvádění bojové scény z Hvězdných válek. Spolužáci mu nahrávku ukradli a pro pobavení ostatních ji zveřejnili na internetu. Nahrávka obletěla celý svět, byla mnohokrát upravována, vzniklo množství webů a blogů, na kterých byl chlapec zesměšňován, byl parodován dokonce v seriálech (např. South Park).

Důsledky: Ghyslain se psychicky zhroutil a musel se dlouhodobě léčit.

Oběť: Patrick Ryan Halligan (13 let, USA)

Patrick byl obětí fyzické šikany. Aby se mohl svým útočníkům bránit, začal chodit na kickbox. Snažil se útočníkům postavit, ale prohrál. Za jeho „drzost“ se mu chtěli pomstít. Využili k tomu dívku, která pak na internetu předstírala, že má o Patricka zájem. Jejím úkolem bylo získat o Patrickovi co nejvíc osobních informací.

Ty poté zveřejnila na školním webu a označila Patricka za gaye.

Důsledky: Patrick se oběsil.

Oběť: Anna Halman (14 let, Polsko)

Pět spolužáků podrobilo Annu před celou třídou sexuální šikaně (strhali z ní šaty a předstírali, že ji znásilňují). Celou scénu nahráli na mobil a vyhrožovali jí, že nahrávku zveřejní na internetu, což také později udělali.

Důsledky: Anna spáchala sebevraždu.

Oběť: Megan Meier (13 let, USA)

Megan prožívala několik týdnů virtuální lásku s chlapcem, se kterým se seznámila na internetu. Pak jí chlapec začal psát zprávy plné nenávisti, jak je odporná a jak by byl svět bez ní lepší.

Důsledky: Megan se oběsila.

Při vyšetřování se zjistilo, že za chlapce se vydávala 50letá matka Meganiny bývalé kamarádky, a tímto způsobem se jí chtěla pomstít za to, že už nechce kamarádit s její dcerou.

Co je stalking a kyberstalking?

Kyberstalking [kyberstókin] je **zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu**, což je **opakované stupňované obtěžování**, které může mít různou podobu a intenzitu. Stalker (pronásledovatel) svou oběť například bombarduje telefonáty, SMS zprávami, e-maily, popř. zprávami zasílanými pomocí ICQ, Skypu nebo chatu, posílá jí „dárky“, které oběť nechce atd. Nejčastějšími oběťmi stalkingu jsou bývalí partneři, osoby, jež neopětují city stalkera, celebrity, politici apod.

Jaké projevy označujeme termínem stalking?

1. **Opakované a dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť** pomocí dopisů, e-mailů, telefonátů, SMS zpráv, zasiláním vzkazů na ICQ, VoIP (např. Skype), v chatu, zasiláním různých zásilek s dárky apod.
2. **Demonstrování moci a síly stalkera** (výhrůžky).
3. **Ničení majetku oběti** (např. oken, auta, domácích zvířat, zasilání počítačových virů apod.).
4. **Stalker označuje sám sebe za oběť.**
5. **Snaha poškodit reputaci oběti** (stalker rozšiřuje o oběti nepravdivé informace v jejím okolí).

Co je kybergrooming?

Termínem kybergrooming [kybergrúmin] označujeme **jednání osoby, která se snaží zmanipulovat vyhlédnutou oběť a řadou psychologických technik ji donutit k osobní schůzce**. Výsledkem schůzky může být sexuální zneužití oběti, fyzické mučení apod. Útočník s obětí komunikuje pomocí informačních a komunikačních technologií, využívá zejména veřejný chat, SMSování, ICQ a Skype.

Jak probíhá útok?

Útočník (např. manipulátor, deviant) používá postupy, jimiž se snaží získat osobní údaje oběti (jméno, fotografie apod.), aby je mohl následně využít k jejímu vydírání (např. vyhrožuje, že zveřejní fotografie oběti spolu s urážlivým nebo nepravdivým komentářem o její sexuální orientaci).

1. Etapa vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí

Vždy pochybuje o důvěryhodnosti anonymních uživatelů internetu!

2. Etapa podplácení dárky či službami, za něž se snaží získat materiály, které lze využít k vydírání oběti

Nenechte se podplatit, vaše soukromí a bezpečí je cennější!

3. Vyvolání emoční závislosti oběti na útočníkovi

Nedovolte, aby váš virtuální vztah poškodil vztahy v reálném světě (např. komunikaci s rodiči)!

4. Osobní setkání

Uvědomte si, jak nebezpečná může být schůzka s člověkem, kterého znáte jen z internetu (může vám lhát, vydávat se za někoho jiného)!

Útočník postupuje strategicky. Nenechte se ovlivnit v žádné části manipulace a nikdy neznámému člověku neprozrazujte osobní údaje!

Příklady kybergroomingu

Usvědčený deviant **Pavel Hovorka** (vrátný v tiskárnách) využíval k seznamování s oběťmi několik způsobů – např. chat, inzeráty, v nichž předstíral, že vybírá děti z dětských domovů do soutěže Děť VIP apod. Osobní informace a fotografie, které od dětí získal, pak použil k vydírání. Kombinací vydírání a uplácení přiměl některé děti k osobní schůzce.

Důsledky: Znásilňování a zneužívání 20 chlapců.

Fotodokumentace byla převzata z českých a zahraničních zpravodajských serverů Mediafax.cz, YouTube.com, ABCnews.go.com, Wikipedia.org, Hoax.cz.